

тому числі і шляхом зарахування іноземних студентів. Держава також має опікуватися цим процесом, оскільки ВНЗ України не є економічно потужними і не мають достатньої самостійності зокрема у здійсненні фінансово-господарської діяльності. Тому для розвитку української вищої освіти як перспективної галузі мають створюватися необхідні умови як на державному, так і на міжнародному рівні, а університети відповідно мають самостійно забезпечувати ексклюзивну якісну підготовку згідно зі світовими стандартами.

Література

1. Єрмаченко В., Єрмоленко О. *Вхідна мобільність як фактор розвитку сучасного вищого навчального закладу // Вища школа, 2015. – №9-10. – С. 59-69.*
2. *Сайт Українського державного центру міжнародної освіти. Електронний ресурс : [Режим доступу] – <http://intered.com.ua>.*
3. *Постанова КМУ №136 «Про навчання іноземних громадян в Україні» від 26.02.1993 року. Електронний ресурс : [Режим доступу] – http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KMP93136.html*
4. *Крок у майбутнє: 2011-2015 роки [монографія] / авт. Колектив В. С. Пономаренко (заг. ред.), М. В. Афанасьєв, В. Є. Єрмаченко та ін.; авт.-укл. Д. Ю. Михайличенко. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – 220 с.*

Ісаєнко В.М.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Україна

ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР

Isayenko V.M.

National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

EDUCATION FOR SUSTAINABLE GROWTH: EUROPEAN DIMENSION

Характерною ознакою сталого розвитку є збалансована інтеграція соціальних, екологічних та економічних його аспектів у всіх інституційних

проявах: державно-адміністративних, приватних, громадських, освітніх, наукових тощо.

Міжнародна освіта для збалансованого розвитку має стати новим процесом навчання, який однаковою мірою охоплюватиме економічні, соціальні й екологічні аспекти та стане процесом навчання протягом усього життя з чіткою роллю формальної, неформальної та інформальної освіти.

Освіта для збалансованого розвитку має бути одним із важливих інструментів переходу до сталих моделей виробництва та споживання, формування у населення нової системи цінностей, що відповідають культурі помірності та принципам збалансованого розвитку в цілому.

Розвиток міжнародної освіти повинен забезпечити формування екологічно відповідальної поведінки протягом усього життя, формування цілісного (холістичного), міждисциплінарного підходу в процесі навчання та пізнання, необхідного для вирішення сучасних глобальних проблем і просування до збалансованого, екологічно безпечного та економічно стабільного майбутнього [1,5].

Інтеграція ключових положень Конвенцій РІО у національну освітню політику України, законодавчі акти, програми це практичне поширення орієнтації національної системи освіти на освіту в інтересах збалансованого розвитку суспільства.

Саме інтеграція тематики збалансованого розвитку, зокрема Конвенцій РІО, в освітнє законодавство, освітню політику забезпечить переорієнтацію освітньої галузі на принципи збалансованого розвитку суспільства, держави згідно із Стратегією ЄЕК ООН з освіти для збалансованого розвитку [5,6].

У рамках загальнонаціонального проекту щодо інтеграції ключових положень Конвенцій РІО (ООН) у національну освітню політику України, проведений системний аналіз (SWOT та GAP-аналізи) стану інтегрованості положень програмних документів (Конвенцій) ООН, який засвідчив, що:

- відсутність цілісної національної освітньої політики на засадах і принципах збалансованого розвитку з інтеграційними механізмами не сприяє інтеграції положень програмних документів зі сталого розвитку в національну освітню систему;

- чинне освітнє законодавство України («Про вищу освіту», «Про освіту» тощо), Національна доктрина розвитку освіти, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року утверджують принципи, пріоритети збалансованого розвитку, але не містять інтеграційні механізми їх реалізації.

Водночас чинне законодавство орієнтоване лише на державну політику для кожної сфери (підгалузі) освіти. Разом з тим, все це створює правові передумови, можливості для розроблення інтеграційної національної освітньої політики України на засадах всієї сукупності принципів,

пріоритетів збалансованого розвитку, визначених у Всесвітніх та європейських програмних документах, конвенціях ООН.

Так, згідно з прийнятим у 2014 році Законом України «Про вищу освіту» [2] державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на ключових принципах сприяння збалансованому розвитку суспільства, інтеграції системи вищої освіти України у Європейський освітній простір та інших інтеграційних принципах (державно-приватного партнерства, взаємодії систем освіти, науки, бізнесу та держави тощо).

Орієнтація національної системи освіти на збалансований розвиток суспільства та інтеграційні принципи були визначені, зокрема, і в Національній доктрині розвитку освіти України (2002 р.) та Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року. За участю уповноважених представників Уряду України у Вільнюсі в 2005 році прийнята Стратегія ЄЕК ООН з освіти, орієнтованої на збалансований розвиток [3-5].

Відповідно до міжнародних зобов'язань, ще у 2005 році Уряд України мав прийняти Національний план реалізації європейської освітньої стратегії, орієнтованої на збалансований розвиток, який за своєю суттю мав перетворити національну систему освіти в національну рушійну силу якісних змін, перетворень і гармонійного розвитку суспільства, сприяти посиленню інтеграційних процесів.

Проте Уряд України не виконав своїх міжнародних зобов'язань, внаслідок чого було втрачено десятиліття у реформуванні національної системи освіти на всесвітніх та європейських принципах збалансованого розвитку, ключовим серед яких є принцип всебічної та всеохоплюючої інтеграції (від міждисциплінарної та міжпредметної до міжінституційної інтеграції).

Одним з формальних аргументів стримування реалізації європейської освітньої стратегії вважалася відсутність загальнодержавної, національної Концепції, Стратегії сталого розвитку суспільства, держави.

На університетському рівні напрацьована потужна навчально-методична та методологічна база, орієнтована на збалансований розвиток. Відповідно, виникла потреба в цілісній, системоутворювальній та інтеграційній Концепції національної освітньо-наукової політики, орієнтованої на сталий розвиток і яка охоплює не тільки законодавчо визначені державні політики у різних сферах освіти, а й неформальну, корпоративну освіту як ключові системи освіти упродовж життя; а також систему інформаційного забезпечення населення знаннями з духовно-етичних цінностей життя, збалансованого розвитку, безперспективності для людської цивілізації споживацької філософії буття тощо [7].

Концепція освіти для збалансованого розвитку в багатьох аспектах ще детально не розроблена, але вже зараз можна казати, що вона поряд із професійним екологічним, економічним та іншими видами освіти передбачає

перехід до такої економічно та соціально орієнтованої моделі навчання, в основі якої мають бути широкі міждисциплінарні знання, котрі базуються на комплексному підході до розвитку суспільства, економіки та охорони навколишнього природного середовища.

Всесвітня та європейська парадигма збалансованого розвитку пов'язує (інтегрує) в цілісний поступовий рух суспільні зусилля на досягнення якісних змін в освіті, науці, економіці, соціальному, екологічному та духовному середовищах, житті суспільства.

Особлива роль належить саме освіті та науці як рушійній силі якісних змін в суспільстві, зміни поглядів людини, її поведінки у соціальному та природному середовищах.

Тому орієнтація освіти на збалансований розвиток та інтеграція основних його принципів в національну освітню політику дасть змогу першочергово позбавитися споживацького ставлення до освіти, що склалося за останні роки в Україні, коли молодь йде не за знаннями, а за дипломами; позбавитися відірваності освіти від суспільних реалій, проблем; підвищити якість освіти як інтегрованого критерію розвитку освіти в цілому.

Література

1. *Ноосферогенез і гармонійний розвиток. В. Я. Шевчук, Г.О. Білявський, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький. – К. : Геопринт, 2002.*
2. *Закон України «Про вищу освіту» № 1556-111 від 01 липня 2014 року.*
3. *Національна доктрина розвитку освіти України, затверджена Указом Президента України 17 вересня 2002 року № 347.*
4. *Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента № 344/2013 від 25 червня 2013 року.*
5. *Стратегія ЄЕК ООН з освіти для сталого розвитку. Вільнюс, 2005 р.*
6. *Підсумковий документ Конференції ООН зі сталого розвитку «Ріо+20». Ріо-де-Жанейро, 2012 р.*
7. *В.П. Андрущенко, В.Л. Савельєв «Освітня політика (огляд порядку денного)». – К. : «МП Леса», 2010.*